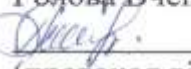

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ КОЛЕДЖ»**

УХВАЛЕНО
на засіданні Вченої ради
ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»
Голова Вченої ради
 Т.О. Губанова
(протокол від 22.08.2018р. № 1)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор
ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»

 Т.О. Губанова
(наказ від 22.08.2018 р. № 24-н)

ФІНАНСОВИЙ РИНОК

СИЛАБУС

освітньо-професійна програма	072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-кваліфікаційний рівень	молодший спеціаліст
форма навчання	денна

Розробник: викладач кафедри фінансів і кредиту
К.є.н. Рябий Р.А.

ЗМІСТ

1. Основні характеристики навчальної дисципліни.....	3
2. Вступ	4
3. Програма дисципліни.....	6
4. Робоча програма дисципліни.....	11
5. Тести для поточного контролю.....	17
6. Завдання для розв'язування.....	22
7. Список рекомендованих джерел.....	33

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань – **07 Управління та адміністрування**

Спеціальність – **072Фінанси, банківська справа та страхування**

Освітньо-кваліфікаційний рівень – **молодший спеціаліст**

Курс – **III**

Кількість кредитів та годин – **4 кредитів /120 годин**

Характеристика дисципліни – **нормативна**

Семестр – **6**

Лекцій – **34 годин**

Семінарів – **34 годин**

Самостійної роботи – **48година**

Консультації **-4 години**

Вид контролю – **іспит 6 семестрі**

Вступ

Мета навчальної дисципліни - формування у студентів комплексного розуміння системи взаємозв'язків на ринку фінансових послуг та державної політики на цьому ринку.

Завдання навчальної дисципліни - вивчення сутності та функцій, які виконує ринок фінансових послуг, наукових засад побудови цього ринку як цілісного механізму перерозподілу фінансових ресурсів між державою, юридичними та фізичними особами.

Предметом навчальної дисципліни є система грошових відносин, які виникають у процесі перерозподілу фінансових ресурсів на фінансовому ринку між державою, юридичними та фізичними особами шляхом формування фондів цільового призначення за допомогою спеціалізованих фінансових інститутів.

Зміст навчальної дисципліни охоплює такі розділи: сутність та структура ринку фінансових послуг, основні види фінансових інструментів, що перебувають в обігу на фінансовому ринку, основні види фінансових послуг, діяльність державних та недержавних банківських установ на ринку фінансових послуг, послуги небанківських заощаджувальних інститутів, операції державних інститутів на ринку фінансових послуг, державне регулювання ринку фінансових послуг.

Протягом вивчення курсу студенти знайомляться зі структурою і основами функціонування фінансового ринку в країнах з розвинутою ринковою економікою, а також з особливостями функціонування і розвитку фінансового ринку України. В результаті вивчення курсу студенти повинні опанувати теоретичний і практичний матеріал такого обсягу і спрямованості, щоб після закінчення навчання працювати на валютному, фондовому, кредитному ринках України без спеціальної підготовки, а також орієнтуватись в процесах, що проходять на фінансових ринках інших країн.

З метою кращого засвоєння учбового матеріалу цикл аудиторних навчальних занять доповнюється самостійною роботою студентів у визначеному обсязі, як в аудиторіях в присутності викладача, так і позааудиторно.

Поточний контроль знань студентів проводиться протягом семестру з шляхом тестування, а також написання контрольних та самостійних робіт. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку.

Програма дисципліни

Тема 1. Фінансовий ринок, його призначення і основи організації.

Об'єктивна необхідність фінансового ринку. Його сутність і значення. Структура та функції фінансового ринку, співвідношення і взаємодія окремих його частин. Класифікація фінансових ринків. Ринки грошей та ринки капіталів. Фондовий, кредитний та валютний ринки - складові фінансового ринку. Первинні та вторинні, біржові та позабіржові ринки. Національні та міжнародні фінансові ринки. Характеристика фінансового ринку України. Фінансові інструменти, що забезпечують перерозподіл фінансових ресурсів серед учасників ринку. Характеристика фінансових інструментів та механізм їх оцінки. Основні та похідні фінансові інструменти

Тема 2. Основні фінансові інструменти.

Поняття цінних паперів. Види цінних паперів, специфічні особливості окремих видів цінних паперів. Емітенти окремих видів цінних паперів. Цінні папери, що перебувають в обігу в Україні. Казначейські зобов'язання, ощадні сертифікати. Характеристика векселя. Види векселів. Особливості вексельного обігу в Україні. Поняття і види приватизаційних паперів. Порядок випуску, розміщення та обігу приватизаційних паперів. Види діяльності з приватизаційними паперами. Облігації - інструмент позики. Види облігацій, корпоративні та державні облігації. Облігації внутрішньої державної позики, їх випуск та обіг, учасники ринку. Облігації зовнішніх та внутрішніх позик, муніципальні облігації. Основні етапи розвитку ринку державних цінних паперів в Україні. Визначення та види акцій. Характеристика простих та привілейованих акцій. Вартість акції та оцінка акціонерного капіталу. Акціонерні товариства - емітенти акцій, відкрита підписка на акції. Викуп акцій та збільшення статутного фонду акціонерного товариства. Іновації на ринку фінансових інструментів. Американські та європейські депозитарні розписки.

Тема 3. Похідні фінансові інструменти.

Визначення та суть строкових угод. Історія виникнення та розвитку ринку строкових угод. Види строкових угод. Визначення та види ф'ючерсів. Механізм укладання ф'ючерсних угод. Роль клірингових палат в торгівлі ф'ючерсами. Основні принципи ціноутворення у ф'ючерсних та форвардних контрактах. Хеджування за допомогою ф'ючерсів та ризику при хеджуванні. Укладення строкових угод на Українській міжбанківській валютній біржі. Визначення та види форвардних угод. Відмінності між ф'ючерсами та форвардами. Угоди про форвардні процентні ставки. Форвардні угоди з купівлі-продажу валюти. Визначення та види опціонів. Поняття премії та страйкової ціни. Доходність опціонів, ціноутворення в

опціонах, особливі види опціонів. Відмінності між опціонними та ф'ючерсними угодами. Угоди “кеп”, “флор”, “колар” та варанти. Суть та види свопів. Процентні, валютні свопи та свопи активів. Управління процентним та валютним ризиками за допомогою строкових угод.

Тема 4. Ризик та дохід.

Визначення та види процентних ставок. Поняття номінальної та реальної процентних ставок. Структура ринкових процентних ставок. Безризикова процентна ставка та премія за ризик, пов'язаний з інвестуванням коштів в конкретний фінансовий актив. Визначення процентної ставки з врахуванням інфляції та ризику неповернення. Поняття та основні види ризиків. Кількісна оцінка ризику. Основні види фінансових ризиків. Механізм оцінки фінансових активів. Оцінка ринкової вартості та доходності облігації. Визначення тривалості облігації та інших боргових зобов'язань. Чутливість облігацій до змін ринкових процентних ставок. Фактори, що визначають ринкову вартість акції. Методи оцінки акцій. Використання дивідендного метода для оцінки ринкової вартості акції. Методи “дійсної вартості акції”, “ринкової оцінки активів” та метод МОКА. Оцінка доходності операцій з фінансовими активами на вторинному ринку. Визначення доходності дисконтних боргових зобов'язань, кредитних та депозитних операцій. Методи зниження ризику від інвестицій. Теорія портфелю. Ризиковість, очікувана доходність портфелю, дисперсія, стандартне відхилення, види усереднених процентних ставок. Основні принципи формування портфелю цінних паперів. Диверсифікація портфелю, побудова ефективного портфелю. Теорія ринку капіталів. Модель оцінки капітальних активів.

Тема 5. Ринок фінансового посередництва.

Роль фінансових посередників на ринку фінансових послуг. Фінансові послуги, що надаються фінансовими посередниками на первинному та вторинному ринках. Роль фінансових посередників в забезпеченні стабільності та ліквідності ринку. Універсальні та спеціалізовані фінансові інститути. Основні види діяльності комерційних банків, ощадних та кредитних асоціацій, кредитних спілок. Інвестиційні банківські фірми, як універсальні посередники на ринку фінансових послуг. Спільне інвестування та зменшення ризиків. Послуги по організації та проведенню емісії цінних паперів. Приватне розміщення цінних паперів. Суть агентських послуг та їх різновиди. Лізингові послуги. Фінансовий та оперативний лізинг. Факторингові послуги, їх види. Брокерська діяльність. Основні типи заявок, що надаються клієнтами брокерам. Укладення маржинальних угод. Ділерська діяльність. Роль ділерів в забезпеченні стабільності ринку.

Тема 6. Діяльність інститутів спільного інвестування на фінансовому ринку.

Місце та роль інститутів спільного інвестування в інвестиційних процесах. Типи інвестиційних компаній. Механізми формування і використання фінансових ресурсів в інвестиційних компаніях різних типів. Функціонування інвестиційних компаній відкритого та закритого типу. Розміщення цінних паперів інвестиційних компаній на ринку та їх викуп. Діяльність інвестиційних трастів. Механізм оцінки чистих активів інвестиційних компаній. Основні напрямки діяльності інвестиційних компаній. Вітчизняні інститути спільного інвестування: закриті, відкриті інвестиційні фонди та інвестиційні компанії. Здійснення спільного інвестування вітчизняними інвестиційними компаніями. Функції інвестиційного керуючого. Проблема оцінки чистих активів в українських інвестиційних компаніях. Емісія та обіг інвестиційних сертифікатів. Державне регулювання діяльності інвестиційних компаній.

Тема 7. Діяльність комерційних банків та інших фінансових інститутів.

Основні функції та операції комерційного банку. Формування ресурсної бази комерційного банку. Активи комерційного банку. Структура доходів та витрат банківської установи. Основні показники діяльності банку. Управління фінансами в банках. Управління банківськими ризиками. Державне регулювання банківської діяльності. Основи діяльності страхових компаній. Види страхових компаній. Активи та пасиви страхових компаній. Структура доходів та витрат. Діяльність страхових компаній на території України. Ощадні банки, ощадно-кредитні асоціації та кредитні спілки. Ощадна справа в Україні. Інвестиційні банківські фірми, як універсальні посередники на ринку фінансових послуг. Діяльність недержавних пенсійних фондів. Діяльність довірчих товариств на території України.

Тема 8. Основи організації та функціонування фондового ринку.

Сутність та значення фондового ринку, його структура та основні функції. Класифікація фондових ринків. Горизонтальні та вертикальні структури національних фондових ринків. Основи функціонування біржового фондового ринку. Функціонування фондових бірж та їх роль на ринку цінних паперів. Учасники торгів. Порядок ведення торгів на фондовій біржі. Діяльність брокерів та ділерів на біржовому ринку. Роль ділерів в стабілізації біржового ринку. Види угод, види наказів брокерам. Умови обігу цінних паперів на фондовій біржі. Лістинг цінних паперів. Характеристика найбільших фондових бірж світу. Українська фондова біржа: її виникнення та основи функціонування. Вимоги до емітентів цінних паперів, що претендують на лістинг. Особливості ціноутворення на фондовому ринку України.

Позабіржовий фондовий ринок, його призначення та основи організації. Структура позабіржового фондового ринку. Позабіржові автоматизовані системи торгівлі цінними паперами, їх роль на позабіржовому ринку. Позабіржова фондова торгова система України (ПФТС), її виникнення, основи функціонування. Умови допуску цінних паперів до котирування в ПФТС.

Інфраструктура фондового ринку. Кліринг та розрахунки за угодами щодо цінних паперів, клірингові палати Основи депозитарної та реєстраторської діяльності. Професійна діяльність на ринку цінних паперів. Види діяльності з цінними паперами. Основні напрямки державного регулювання фондового ринку. Особливості державного регулювання українського фондового ринку.

Тема 9. Інформаційне забезпечення фондового ринку

Інформаційне забезпечення та “прозорість” фондового ринку. Структура фінансових звітів емітентів та її аналіз різними суб`єктами фондового ринку. Рейтингові агентства, їх роль на ринку. Інформація в пресі про ринкові цінні папери та її аналіз. Історія виникнення, сутність та роль фондових індексів на ринку цінних паперів. Основні типи фондових індексів: середні арифметичні та середні геометричні. Середні, зважені за розмірами ринкової капіталізації. Індекс Доу-Джонса та інші фондові індекси різних країн світу. Українські фондові індекси: їх виникнення, становлення та значення. Проблеми оцінки ринкової вартості акцій українських емітентів та обсягів ринкової капіталізації.

Тема 10. Основи функціонування кредитного ринку.

Сутність і значення, основи організації і структура кредитного ринку. Функції кредитного ринку. Види кредитних ринків. Державний кредит, його форми та види. Кредитування фінансово-кредитними установами суб`єктів господарювання. Деякі особливості процедури кредитування, оцінка кредитоспроможності та визначення рейтинга позичальника. Основні види банківських кредитів. Кредитні рейтинги. Системи рейтингу кредитів та позичальників. Управління кредитним ризиком в банках. Управління процедурою кредитування. Вартість кредитних інструментів. Комерційне кредитування. Державне регулювання кредитного ринку. Стан та перспективи розвитку вітчизняного кредитного ринку.

Тема 11. Валютний ринок: основи організації та функціонування.

Основи функціонування валютного ринку. Учасники валютного ринку. Види операцій з валютою (касові та строкові угоди, свопи). Міжнародні фінансові центри по торгівлі валютою. Особливості формування та розвитку валютного ринку в Україні. Правове забезпечення та державне регулювання валютного ринку в Україні. Валютне регулювання та валютний контроль. Здійснення операцій на міжбанківському валютному ринку. Валютний ділінг в банках. Переміщення валюти

через митний кордон України. Правила переказу іноземної валюти за межі України. Можливості розпорядження валютою для резидентів та нерезидентів України. Особливості розрахунків за експортно-імпортними операціями. Використання готівкової валюти на території України. Основи функціонування Української міжбанківської валютної біржі.

Тема 12. Міжнародний фінансовий ринок: учасники та фінансові інструменти.

Основи функціонування міжнародного фінансового ринку. Учасники міжнародного фінансового ринку. Роль комерційних банків та міжнародних фінансових інститутів в забезпеченні функціонування міжнародного фінансового ринку. Діяльність міжнародних фінансових інститутів та організацій. Міжнародний валютний фонд та Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, інші регіональні фінансові інститути. Фінансові інструменти міжнародного ринку та їх емітенти. Ринок єврооблігацій, євроакцій та єврокредитів. Фінансова інформація на міжнародному ринку.

Робоча програма дисципліни

3.1. Тематичний план дисципліни для денної, очно-заочної та заочної форм навчання.

№ п/п	Теми	Кількість навчальних годин (денна ф.н.)			
		всього	лекції	семінари	самот. робота
1	Фінансовий ринок, його призначення і основи організації	14	4	4	6
2	Основні фінансові інструменти	14	4	4	6
3	Похідні фінансові інструменти	14	4	4	6
4	Ризик та доход	14	4	4	6
5	Діяльність інститутів спільного інвестування на фінансовому ринку	8	2	2	4
6	Діяльність комерційних банків та інших фінансових інститутів	12	4	4	4
7	Основи організації та функціонування фондового ринку	12	4	4	4
8	Інформаційне забезпечення фондового ринку	8	2	2	4
9	Основи функціонування кредитного ринку	8	2	2	4
10	Валютний ринок: основи організації та функціонування	12	4	4	4
11	Міжнародний фінансовий ринок: учасники та фінансові інструменти	8	2	2	4
Всього:		116	34	34	48

3.2. Зміст лекційних тем курсу

Тема 1. Фінансовий ринок, його призначення і основи організації.

План лекції 1.

1. Об'єктивна необхідність фінансового ринку, його сутність і значення.
2. Класифікація фінансових ринків. Фондовий, кредитний та валютний ринки - складові фінансового ринку.
3. Фінансові інструменти, що забезпечують перерозподіл фінансових ресурсів серед учасників ринку.
4. Характеристика фінансових інструментів та механізм їх оцінки.

Тема 2. Основні фінансові інструменти.

План лекції 2.

1. Поняття та види цінних паперів.
2. Цінні папери, що перебувають в обігу в Україні.
3. Характеристика векселя, операції з векселями.
4. Визначення та види облігацій, корпоративні та державні облігації.

План лекції 3.

1. Облігації зовнішніх та внутрішніх позик, муніципальні облігації.
2. Характеристика простих та привілейованих акцій.
3. Акціонерні товариства - емітенти акцій, відкрита підписка на акції.
4. Іновації на ринку фінансових інструментів.

Тема 3. Похідні фінансові інструменти.

План лекції 4.

1. Визначення, суть та види строкових угод.
2. Ф'ючерсні та форвардні угоди, відмінності між ними.
3. Хеджування за допомогою ф'ючерсів та форвардів, ризики при хеджуванні.
4. Угоди про форвардні процентні ставки та форвардні угоди з купівлі-продажу валюти.

План лекції 5.

1. Визначення та види опціонів, поняття премії та страйкової ціни.
2. Угоди "кеп", "флор", "колар" та варанти.
3. Суть та види свопів: процентні, валютні свопи та свопи активів.
4. Управління процентним та валютним ризиками за допомогою строкових угод.

Тема 4. Ризик та доход.

План лекції 6.

1. Структура ринкових процентних ставок.
2. **Визначення процентної ставки з врахуванням інфляції та ризику неповернення.**
3. **Поняття та кількісна оцінка ризику.**
4. **Основні види фінансових ризиків.**

План лекції 7.

1. Механізм оцінки фінансових активів.
2. Оцінка ринкової вартості та доходності облігації.
3. **Чутливість облігацій до змін ринкових процентних ставок.**
4. Фактори, що визначають ринкову вартість акції та методи оцінки акцій.

План лекції 8.

1. Визначення доходності дисконтних боргових зобов'язань, кредитних та депозитних операцій.
2. **Теорія портфелю, основні принципи формування портфелю цінних паперів.**
3. Теорія ринку капіталів.
4. Модель оцінки капітальних активів.

Тема 5. Діяльність інститутів спільного інвестування на фінансовому ринку.

План лекції 10.

1. Місце та роль інститутів спільного інвестування в інвестиційному процесі.
2. Особливості функціонування інвестиційних компаній відкритого та закритого типів.
3. Основні напрямки діяльності інвестиційних компаній.
4. Вітчизняні інститути спільного інвестування.

Тема 6. Діяльність комерційних банків та інших фінансових інститутів.

План лекції 11.

1. Основні функції та операції комерційного банку.
2. Фінансові ресурси та активи комерційного банку.
3. Структура доходів та витрат банківської установи.
4. Державне регулювання банківської діяльності.

План лекції 12.

1. Інвестиційні банківські фірми, як універсальні посередники на ринку фінансових послуг.
2. Основи діяльності страхових компаній.
3. Ощадні банки, ощадно-кредитні асоціації та кредитні спілки.
4. Діяльність недержавних пенсійних фондів.

Тема 7. Основи організації та функціонування фондового ринку.

План лекції 13.

1. Сутність та значення фондового ринку, його структура та основні функції.
2. Класифікація фондових ринків.
3. Основи функціонування біржового фондового ринку.
4. Механізм обігу цінних паперів на фондовій біржі.

План лекції 14.

1. Позабіржовий фондовий ринок, його призначення та основи організації.
2. Інфраструктура фондового ринку.
3. Професійна діяльність на ринку цінних паперів.
4. Основні напрямки державного регулювання фондового ринку.

Тема 8. Інформаційне забезпечення фондового ринку

План лекції 15.

1. Інформаційне забезпечення та “прозорість” фондового ринку.
2. Інформація в пресі про ринкові цінні папери та її аналіз.
3. Сутність та роль фондових індексів на ринку цінних паперів.
4. Українські фондові індекси: їх виникнення, становлення та значення.

Тема 9. Основи функціонування кредитного ринку.

План лекції 16.

1. Основи організації, структура і функції кредитного ринку.
2. Державний кредит, його форми та види.

3. Банківське кредитування.
4. Комерційне кредитування.

Тема 10. Валютний ринок: основи організації та функціонування.

План лекції 17.

1. Основи функціонування валютного ринку.
2. Види операцій з валютою: касові та строкові угоди, свопи.
3. Особливості формування та розвитку валютного ринку в Україні.
4. Правове забезпечення та державне регулювання валютного ринку в Україні.

Тема 11. Міжнародний фінансовий ринок: учасники та фінансові інструменти.

План лекції 18.

1. Основи функціонування міжнародного фінансового ринку.
2. Діяльність міжнародних фінансових інститутів та організацій на міжнародному ринку.
3. Фінансові інструменти міжнародного ринку та їх емітенти.
4. Фінансова інформація на міжнародному ринку.

3.3. Плани семінарських занять

Заняття 1.

1. Об'єктивна необхідність фінансового ринку, його сутність і значення.
2. Структура та функції фінансового ринку, співвідношення і взаємодія окремих його частин.
3. Класифікація фінансових ринків, ринки грошей та ринки капіталів.
4. Фондовий, кредитний, валютний ринки - складові фінансового ринку.
5. Первинні та вторинні, біржові та позабіржові ринки. Національні та міжнародні фінансові ринки.
6. Характеристика фінансового ринку України.
7. Фінансові інструменти, що забезпечують перерозподіл фінансових ресурсів серед учасників ринку.
8. Характеристика фінансових інструментів та механізм їх оцінки.

Заняття 2.

1. Поняття та види цінних паперів.
2. **Емітенти окремих видів цінних паперів.**
3. Цінні папери, що перебувають в обігу в Україні.
4. Характеристика векселя, види векселів.
5. Особливості вексельного обігу в Україні.
6. Порядок випуску, розміщення та обігу приватизаційних паперів.
7. Облігації, як інструмент позики.
8. Корпоративні облігації.

Заняття 3.

1. Державні облігації: облігації зовнішніх та внутрішніх позик, муніципальні облігації.
2. Основні етапи розвитку ринку державних цінних паперів в Україні.
3. Характеристика простих та привілейованих акцій.
4. Вартість акції та оцінка акціонерного капіталу.
5. Акціонерні товариства - емітенти акцій, відкрита підписка на акції.
6. Викуп акцій та збільшення статутного фонду акціонерного товариства.
7. Іновації на ринку фінансових інструментів.
8. Американські та європейські депозитарні розписки.

Заняття 4.

1. Визначення, суть та види строкових угод.
2. Історія виникнення та розвитку ринку строкових угод.
3. Визначення та види ф`ючерсів.
4. Механізм укладання ф`ючерсних угод.
5. Роль клірингових палат в торгівлі ф`ючерсами.
6. Основні принципи ціноутворення у ф`ючерсних та форвардних контрактах.
7. Хеджування за допомогою ф`ючерсів та ризику при хеджуванні.
8. Укладення строкових угод на Українській міжбанківській валютній біржі.

Заняття 5.

1. Визначення та види форвардних угод.
2. Відмінності між ф`ючерсами та форвардами.
3. Угоди про форвардні процентні ставки.
4. Форвардні угоди з купівлі-продажу валюти.
5. Визначення та види опціонів, поняття премії та страйкової ціни.
6. Доходність опціонів, ціноутворення в опціонах.
7. Особливі види опціонів.
8. Відмінності між опціонними та ф`ючерсними угодами.

Заняття 6.

1. Синтетичні опціони “кеп”, “флор”.
2. Синтетичні опціони “колар” та варанти.
3. Суть та види свопів.
4. Основи функціонування ринку свопів.
5. Механізм проведення процентного свопу.
6. Валютні свопи та свопи активів.
7. Управління процентним ризиком за допомогою строкових угод.
8. Використання строкових угод для управління валютним ризиком.

Заняття 7.

1. Визначення та види процентних ставок.
2. Поняття номінальної та реальної процентних ставок, безризикова процентна ставка.
3. Структура ринкових процентних ставок.

4. Премії за ризики, пов'язані з інвестуванням коштів в конкретний фінансовий актив.
5. Визначення процентної ставки з урахуванням інфляції та ризику неповернення.
6. Усереднені процентні ставки.
7. Поняття та основні види ризиків, кількісна оцінка ризику.
8. Основні види фінансових ризиків.

Заняття 8.

1. Механізм оцінки фінансових активів.
2. Оцінка ринкової вартості та доходності облігації.
3. Визначення тривалості облігації та інших боргових зобов'язань.
4. Чутливість облігацій до змін ринкових процентних ставок.
5. Фактори, що визначають ринкову вартість акції.
6. Використання дивідендного метода для оцінки ринкової вартості акції.
7. Методи “дійсної вартості вартості акції” та “ринкової оцінки активів”.
8. Модель оцінки капітальних активів, як метод оцінки акцій.
9. Порівняльний аналіз методів оцінки акцій.

Заняття 9.

1. Оцінка доходності операцій з фінансовими активами на вторинному ринку.
2. Визначення доходності дисконтних боргових зобов'язань.
3. Визначення доходності кредитних операцій.
4. Визначення доходності депозитних операцій.
5. Методи зниження ризику від інвестицій, теорія портфелю.
6. Диверсифікація портфелю, побудова ефективного портфелю.
7. Теорія ринку капіталів.
8. Модель оцінки капітальних активів.

Заняття 10.

1. Роль фінансових посередників на ринку фінансових послуг. Універсальні та спеціалізовані фінансові інститути.
2. Фінансові послуги, що надаються фінансовими посередниками на первинному та вторинному ринках.
3. Послуги по організації та проведенню емісії цінних паперів. Приватне розміщення цінних паперів.
4. Суть агентських послуг та їх різновиди.
5. Лізингові послуги. Фінансовий та оперативний лізинг.
6. Факторингові послуги, їх види.
7. Брокерська діяльність. Основні типи заявок, що надаються клієнтами брокерам. Укладення маржинальних угод.
8. Ділерська діяльність. Роль ділерів в забезпеченні стабільності ринку.

Заняття 11.

1. Місце та роль інститутів спільного інвестування в інвестиційних процесах.

2. Типи інвестиційних компаній. Механізми формування і використання фінансових ресурсів в інвестиційних компаніях різних типів.
3. Функціонування інвестиційних компаній відкритого та закритого типу. Діяльність інвестиційних трастів.
4. Основні напрямки діяльності інвестиційних компаній.
5. Вітчизняні інститути спільного інвестування: закриті, відкриті інвестиційні фонди та інвестиційні компанії.
6. Здійснення спільного інвестування вітчизняними інвестиційними компаніями. Функції інвестиційного керуючого.
7. Проблема оцінки чистих активів в українських інвестиційних компаніях. Емісія та обіг інвестиційних сертифікатів.
8. Державне регулювання діяльності інвестиційних компаній.

Заняття 12.

1. Основні функції та операції комерційного банку.
2. Формування ресурсної бази комерційного банку, активи банку. Доходи та витрати банківської установи.
3. Основні показники діяльності банку, управління фінансами в банках.
4. Основи діяльності страхових компаній. Види страхових компаній. Активи та пасиви страхових компаній, структура доходів та витрат.
5. Діяльність страхових компаній на території України.
6. Ощадні банки, ощадно-кредитні асоціації та кредитні спілки. Ощадна справа в Україні.
7. Інвестиційні банківські фірми, як універсальні посередники на ринку фінансових послуг.
8. Діяльність недержавних пенсійних фондів. Система пенсійного забезпечення в Україні.
9. Державне регулювання банківської та страхової діяльності.

Заняття 13.

1. Сутність та значення, основні функції фондового ринку.
2. Структура фондового ринку.
3. Класифікація фондових ринків.
4. Функціонування фондових бірж та їх роль на ринку цінних паперів.
5. Учасники торгів. Порядок ведення торгів на фондовій біржі. Діяльність брокерів та ділерів на біржовому ринку.
6. Умови обігу цінних паперів на фондовій біржі. Лістинг та делістинг цінних паперів.
7. Порівняльний аналіз найбільших фондових бірж світу.
8. Українська фондова біржа: її виникнення та основи функціонування. Вимоги до емітентів цінних паперів, що претендують на лістинг.

Заняття 14.

1. Позабіржовий фондовий ринок, його призначення та основи організації.
2. Структура позабіржового фондового ринку. Позабіржові автоматизовані системи торгівлі цінними паперами, їх роль на позабіржовому ринку.

3. Позабіржова фондова торгова система України (ПФТС), її виникнення, основи функціонування. Умови допуску цінних паперів до котирування в ПФТС.
4. Інфраструктура фондового ринку.
5. Кліринг та розрахунки за угодами щодо цінних паперів, клірингові палати.
6. Основи депозитарної та реєстраторської діяльності.
7. Професійна діяльність на ринку цінних паперів. Види діяльності з цінними паперами.
8. Основні напрямки державного регулювання фондового ринку. Особливості державного регулювання українського фондового ринку.

Заняття 15.

1. Інформаційне забезпечення та “прозорість” фондового ринку.
2. Структура фінансових звітів емітентів та її аналіз різними суб'єктами фондового ринку.
3. Рейтингові агентства, їх роль на ринку.
4. Інформація в пресі про ринкові цінні папери та її аналіз.
5. Історія виникнення, сутність та роль фондових індексів на ринку цінних паперів.
6. Основні типи фондових індексів: середні арифметичні та середні геометричні. Середні, зважені за розмірами ринкової капіталізації.
7. Індекс Доу-Джонса та інші фондові індекси різних країн світу.
8. Українські фондові індекси: їх виникнення, становлення та значення.

Заняття 16.

1. Сутність і значення, основи організації і структура кредитного ринку.
2. Державний кредит, його форми та види.
3. Кредитування фінансово-кредитними установами суб'єктів господарювання, банківське кредитування.
4. Деякі особливості процедури кредитування, оцінка кредитоспроможності та визначення рейтинга позичальника.
5. Кредитні рейтинги. Системи рейтингу кредитів та позичальників.
6. Вартість кредитних інструментів.
7. Комерційне кредитування.
8. Державне регулювання кредитного ринку.
9. Стан та перспективи розвитку вітчизняного кредитного ринку.

Заняття 17.

1. Основи функціонування валютного ринку.
2. Учасники валютного ринку.
3. Види операцій з валютою (касові та строкові угоди, свопи).
4. Особливості формування та розвитку валютного ринку в Україні.
5. Правове забезпечення та державне регулювання валютного ринку в Україні. Система валютного регулювання та валютного контролю.
6. Здійснення операцій на міжбанківському валютному ринку. Валютний ділінг в банках.

7. Можливості розпорядження валютою для резидентів та нерезидентів України. Особливості розрахунків за експортно-імпортними операціями.
8. Використання готівкової валюти на території України.
9. Українська міжбанківська валютна біржа: умови прийому до членів біржі, операції з купівлі-продажу валюти на УМВБ, встановлення курсу гривні до інших валют.

Заняття 18.

1. Основи функціонування міжнародного фінансового ринку.
2. Учасники міжнародного фінансового ринку.
3. Діяльність міжнародних фінансових інститутів та організацій.
4. Міжнародний валютний фонд та Світовий банк.
5. Європейський банк реконструкції та розвитку, інші регіональні фінансові інститути.
6. Фінансові інструменти міжнародного ринку та їх емітенти.
7. Ринок єврооблігацій, євроакцій та єврокредитів.
8. Фінансова інформація на міжнародному ринку.

4. Тести для поточного контролю

Цінні папери

- 1. Облігації внутрішніх республіканських та місцевих позик випускаються:**
 - a) на пред'явника
 - b) іменні
 - c) всі відповіді вірні
- 2. Що є обов'язковим реквізитом державної цільової облігації?**
 - a) зазначення розміру процентів
 - b) зазначення товару (послуг)
 - c) зазначення ціни товару (послуг)
 - d) всі відповіді вірні
- 3. Хто приймає рішення про випуск облігацій внутрішніх республіканських позик?**
 - a) Міністерство фінансів
 - b) Кабінет міністрів
 - c) Верховна Рада
- 4. Довгострокові облігації випускаються на термін:**
 - a) 5-10 років
 - b) 3-10 років
 - c) 5-15 років
 - d) більше 20 років
- 5. Цінні папери, що емітує держава, розміщує та викупує:**
 - a) уповноважений комерційний банк
 - b) НБУ
 - c) Казначейство

- 6. Як правило, кошти від реалізації казначейських зобов'язань спрямовуються на:**
- a) кредити державним підприємствам
 - b) покриття поточних видатків держбюджету
 - c) капітальні витрати
- 7. Казначейські зобов'язання це цінний папір**
- a) іменний
 - b) на пред'явника
 - c) може бути і іменний і на пред'явника
- 8. Власниками ощадних сертифікатів можуть бути**
- a) тільки юридичні особи
 - b) тільки фізичні особи
 - c) і юридичні і фізичні особи
- 9. В разі дострокової вимоги про повернення депонованих коштів по строковому сертифікату власник сертифікату**
- a) втрачає право на отримання доходу у вигляді процентів
 - b) дохід виплачується у повному обсязі по ставці НБУ
 - c) дохід виплачується у вигляді пониженого проценту
- 10. Яким шляхом можна підвищити надійність векселя?**
- a) акцепт
 - b) облік
 - c) індосамент
- 11. Хто є учасниками вексельного обігу в Україні?**
- a) юридичні особи
 - b) фізичні особи
 - c) і юридичні і фізичні особи
- 12. Які з наступних тверджень вірні?**
- a) трасант - особа, яка виписала вексель і наказує його сплатити
 - b) трасат - особа, яка пред'являє вексель до сплати і отримує гроші
 - c) бенефіціар - особа, якій адресується наказ про оплату векселя
- 13. Емітентом векселя може бути**
- a) підприємство
 - b) комерційний банк
 - c) і юридична і фізична особа
 - d) і підприємство і комерційний банк
- 14. Вексель передбачає відстрочку боргу на термін, який**
- a) визначається підприємством-боржником
 - b) визначається терміном, зазначеним у векселі
 - c) терміном, зазначеним у векселі. але не більше 90 днів
- 15. Відмінність між векселем і траттою полягає в наступному:**
- a) у випадку несплати вексель на відміну від тратти передбачає протест

- b) такої відмінності не існує
- 16. Вексель без підпису емітента є:**
- a) “бронзовим”
 - b) бланковим
 - c) недійсним

Інвестиційні фонди і компанії

- 1. Інвестиційний фонд - юридична особа, створена у формі:**
- a) ЗАТ
 - b) ВАТ
 - c) ЗАТ або ВАТ
 - d) ТЗОВ
- 2. Афілійована особа інвестиційного фонду чи інвестиційної компанії - це особа, яка володіє не менш як:**
- a) 15%
 - b) 5% інвестиційних сертифікатів
 - c) 25%
 - d) 10%
- 3. Чи існують часові межі для діяльності закритого інвестиційного фонду:**
- a) так
 - b) ні
- 4. Чи можуть бути засновниками інвестиційного фонду юридичні особи, частка державного майна у статутному фонді яких становить 20%?**
- a) може
 - b) не може
- 5. Якою повинна бути частка нерухомого майна у статутному фонді інвестиційного фонду?**
- a) статутний фонд не може створюватись за рахунок внесків у вигляді нерухомого майна
 - b) не більше 10%
 - c) не більше 25%
- 6. Чи може бути депозитарій інвестиційного фонду засновником інвестиційного фонду?**
- a) може
 - b) не може
- 7. В якій формі може бути створена інвестиційна компанія?**
- a) у формі АТ або ТЗОВ
 - b) тільки у формі ЗАТ
 - c) тільки у формі ВАТ
- 8. Яким повинен бути розмір емісії інвестиційних сертифікатів, що здійснюється фондом?**
- a) розмір необмежений
 - b) не більше 15-кратного розміру його статутного фонду
 - c) не більше 10-кратного розміру його статутного фонду

9. Чи можна вільно перепродавати інвестиційні сертифікати, випущені відкритим фондом?

- a) ні
- b) так

Акціонерні товариства

1. Привілейовані акції можуть бути випущені на суму

- a) 10 % статутного фонду
- b) не більше 10% статутного фонду
- c) не більше 25% статутного фонду

2. Акції на пред`явника

- a) фіксуються в книзі реєстрації акцій за їх загальною кількістю
- b) їх рух не фіксується
- c) рух кожної акції фіксується в книзі реєстрації акцій

3. У разі, коли підписка на акції перевищує розмір статутного фонду

- a) засновники зобов`язані відхилити зайву підписку
- b) засновники мають право відхилити зайву підписку
- c) зайва підписка ніколи не відхиляється

4. Права та обов`язки щодо цінних паперів виникають з моменту

- a) їх повної оплати
- b) їх передачі емітентом одержувачу

5. Акціонери, що не повністю оплатили акції, несуть відповідальність по зобов`язаннях товариства

- a) у межах сплаченої суми
- b) у межах номінальної вартості належних їм акцій
- c) у межах ринкової вартості належних їм акцій

6. Вилучені у акціонерів акції повинні бути реалізовані або анульовані протягом:

- a) 3 місяців
- b) 6 місяців
- c) 1 року
- d) обмеження немає

7. До дня скликання установчих зборів особи, які підписалися на акції, повинні внести з урахуванням попереднього внеску не менше ... % номінальної вартості акцій:

- a) 10%
- b) 30%
- c) 50%
- d) 60%

8. Відкрита підписка на акції при створенні АТ проводиться

- a) засновниками
- b) товариством

с) інше

9. Строк відкритої підписки на акції не може перевищувати

- а) 3 місяці
- б) 6 місяців
- с) 45 днів

10. Засновники зобов'язані бути держателями акцій на суму не менше ...% статутного фонду і строком не менше ... років:

- а) 15% - 1 рік
- б) 25% - 2 роки
- с) 30% 3 роки

11. Установчі збори АТ вважаються правомочними, якщо в них беруть участь особи, що підписалися в загальному підсумку більш як на ...% акцій:

- а) 50%
- б) 60%
- с) 75%

12. Акціонерне товариство вважається заснованим, якщо після закінчення строку підписки покрито підпискою

- а) не менше 60% оголошеної величини
- б) не менше 70% оголошеної величини
- с) такого обмеження не існує

13. Якщо АТ вважається незаснованим, особам, які підписалися на акції, повертаються внесені ними кошти не пізніше ніж через

- а) 30 днів
- б) 45 днів
- с) 60 днів

Валютне регулювання

1. Яка частина валютної виручки підприємств та організацій підлягає обов'язковому продажу на валютному ринку?

- а) 30%
- б) 10%
- с) 50%

2. За нецільове використання валютних коштів, придбаних на УМВБ, платиться штраф у розмірі:

- а) 10% використаних валютних коштів
- б) 50% використаних валютних коштів
- с) 100% використаних валютних коштів

3. В який термін юридична особа повинна використати валютні кошти, придбані через уповноважений банк на валютному ринку?

- а) протягом 5-ти банківських днів з моменту зарахування коштів на поточний валютний рахунок підприємства
- б) протягом 10-ти банківських днів з моменту зарахування коштів
- с) протягом 7-ми днів з моменту подачі заявки на купівлю валюти

4. Чи підлягають обов'язковому продажу на валютному ринку валютні кошти, одержані фізичними особами внаслідок здійснення за кордоном господарської діяльності?

- a) так
- b) ні

5. Який максимальний строк передоплати імпортованих товарів, робіт чи послуг?

- a) 30 днів
- b) 60 днів
- c) 90 днів

6. Хто проводить торги на УМВБ?

- a) біржовий брокер
- b) курсовий маклер
- c) спеціаліст біржі

7. Якщо підприємство не використало валюту, куплену на УМВБ, протягом 5-ти днів, і банк продав ці кошти, куди потрібно віднести позитивну курсову різницю?

- a) доход підприємства
- b) доход банку
- c) доход держави

8. Який максимальний строк може перебувати валюта на рахунку підприємства, що виступає посередником?

- a) 5 днів
- b) 7 днів
- c) 10 днів
- d) 12 днів

9. Члени біржі здійснюють операції на УМВБ:

- a) від свого імені
- b) від імені клієнтів
- c) від свого імені і від імені клієнтів

10. Члени біржі здійснюють операції на УМВБ:

- a) за рахунок клієнтів
- b) за свій рахунок
- c) за свій рахунок і за рахунок клієнтів

5. Задачі для розв'язування

1. Ліквідні активи фірми на початок місяця становили 30%, на кінець місяця - 50% всіх активів. В якому випадку може бути більшою різниця між балансовою та ринковою оцінкою власного капіталу фірми - на початок чи на кінець місяця ?

2. Статутний фонд АТ становить 1млн. гр. од. Яким може бути розмір наступної емісії акцій, якщо при цьому АТ планує випустити привілейовані акції на суму 0.5 млн. гр. од. та здійснити емісію облігацій в розмірі 1.5 млн. гр. од. ?

3. Чому дорівнює балансова та ринкова вартість активів, якщо балансова оцінка власного капіталу становить 10 млн. гр. од., ринкова оцінка власного капіталу - 15 млн. гр. од., зобов'язання - 12 млн. гр. од. ?

4. Протягом року фірма отримала прибуток в розмірі 500 тис. гр. од., 25% прибутку сплачено акціонерам у вигляді дивідендів, 75% прибутку залишилось нерозподіленим. На скільки змінився протягом року акціонерний та власний капітал фірми ?

5. Ринкова вартість акції компанії протягом року зросла з 10 до 13 гр. од. На скільки відсотків змінились при цьому балансова, ринкова оцінка власного капіталу та ринкова капіталізація компанії ?

6. При створенні АТ був зареєстрований статутний фонд в розмірі 1 млн. гр. од. Протягом року з моменту реєстрації АТ провело другу емісію акцій в розмірі 0.5 млн. гр. од. і отримало прибуток в розмірі 0.1 млн. гр. од., який залишився нерозподіленим. Визначити акціонерний та власний капітал АТ на момент реєстрації та через рік.

7. Кількість розміщених акцій корпорації дорівнює 60000 шт. Ринкова вартість акції - 45гр.од. Серед акціонерів проводиться підписка на акції нової емісії по підписній ціні 40 гр. од. Визначити величину переважного права в грошових одиницях, якщо кількість акцій нової емісії - 20000 шт.

8. Яка мінімальна сума коштів повинна бути внесена в оплату акцій до дня скликання засновницьких зборів при проведенні першої емісії, якщо емісія об'явлена в розмірі 1 млн. гр. од. ?

9. Який вигляд буде мати баланс акціонерного товариства в результаті проведення першої емісії при зареєстрованому статутному фонді в розмірі 1 млн. гр. од., якщо в оплату акцій надійшли основні засоби на суму 300000 гр.од., нематеріальні активи на суму 50000 гр.од., грошові кошти в розмірі 450000 гр. од. ?

10. Корпорація здійснила дві емісії акцій. Причому акції останньої емісії загальною кількістю 10000 шт. Були розміщені серед акціонерів з дисконтом 10% до ринкової вартості. Визначити величину переважного права, якщо загальна кількість акцій 40000 шт.

11. Визначити ринкову капіталізацію та ринкову вартість акції після останньої емісії, якщо до останньої емісії загальна кількість акцій дорівнювала 50000 шт., ринкова вартість акції - 10 гр. од. В результаті останньої емісії було розміщено 25000 акцій серед акціонерів по підписній ціні 9 гр. од.

12. Визначити акціонерний, власний капітал та зобов'язання на початок та на кінець року, якщо протягом року були додатково емітовані акції на 300000 гр. од., облігації конвертовані в акції на суму 100000 гр. од., отриманий прибуток в розмірі 30000 гр. од. (залишився нерозподіленим). На початок року пасиви корпорації становили: статутний фонд - 500000 гр. од., резервний фонд - 50000 гр. од., конвертовані облігації - 100000 гр. од., кредит банку - 60000 гр. од.

13. Акціонерне товариство, ринкова ціна акцій якого 30гр.од., а кількість акцій - 20000, організувало підписку на акції нової емісії серед своїх акціонерів по підписній ціні 27гр.од. Кількість акцій нової емісії - 10000. Визначити капіталізацію та величину права для кожного акціонера, якщо кожному з них надано право на дві старих акції придбати одну нову.

14. Процентна ставка по фінансуванню дорівнює 12% річних, ставка по інвестуванню - 10% річних, доходність активу - 10.5% річних. Ціна спот активу на початок періоду - 100 гр. од. Визначити інтервал для визначення теоретичної форвардної ціни, якщо дата поставки через три місяці.

15. Процентна ставка по фінансуванню дорівнює процентній ставці по інвестуванню і дорівнює 12% річних. Доходність активу становить 10.5% річних. Визначити теоретичну форвардну ціну, якщо ціна спот активу на початок періоду становить 50 гр. од., дата поставки - через 6 місяців.

16. Ставка фінансування дорівнює ставці інвестування і дорівнює 16% річних. Доходність активу дорівнює 12% річних. Ціна спот активу на початок періоду - 100 гр. од., форвардна ціна дорівнює Φ . Визначити, чи можливо в даному випадку реалізувати арбітражну стратегію. Якщо так, то описати її і розрахувати арбітражний прибуток. Розв'язати задачу при $\Phi = 105$ гр. од.; $\Phi = 98$ гр. од.

17. Процентна ставка по фінансуванню та інвестуванню, що нараховується неперервно, дорівнює 16% річних. Ціна поставки активу, зафіксована в форвардному контракті, становить 50 гр. од. Визначити ціну форвардного контракту за 4 місяці до дати поставки, якщо форвардна ціна активу в цей момент дорівнює 51,6 гр. од.

18. Компанія має намір через три місяці продати на ринку 400 т цукру. Бажаючи уникнути цінового ризику, пов'язаного зі зміною ціни на цукор через три місяці, вона проводить хеджування ф'ючерсами. Початкова ціна цукру на ринку (ціна спот) складає $C_{c1}=300$ дол. за тону, ф'ючерсна ціна дорівнює $\Phi_1=305$ доларів за тону. Об'єм базового активу - цукру у ф'ючерсному контракті стандартний і дорівнює 50 т.

а) Яке хеджування (довге чи коротке) в цьому випадку проводиться і в чому воно полягає ?

б) Якою повинна бути ф'ючерсна ціна цукру Φ_2 на дату поставки у випадку ідеального хеджування, якщо ціна спот на дату поставки становить $C_{c2}=296$ дол. за тону ?

в) Якою повинна бути ф'ючерсна ціна цукру Φ_2 на дату поставки у випадку неідеального хеджування, якщо ціна спот на дату поставки становить $C_{c2}=296$ дол. за тону і виграш в результаті хеджування дорівнює 400 гр. од. ?

г) Навести приклад ціни спот C_{c2} і ф'ючерсної ціни Φ_2 при яких мало б місце неідеальне хеджування, і виграш на ринку спот частково нейтралізувався програшем на ф'ючерсному ринку.

д) Навести приклад ціни спот C_{c2} і ф'ючерсної ціни Φ_2 при яких мало б місце неідеальне хеджування, і при втратах на ринку спот компанія отримувала б вигоду в результаті хеджування.

19. Фірма, що має намір купити на ринку через місяць 2000 унцій металу X хоче прохеджувати свою позицію з допомогою ф'ючерсних контрактів. Оскільки ф'ючерси на метал X на біржі не обертаються, фірма приймає рішення використати ф'ючерси на золото, так як співвідношення цін q (q = ціна золота / ціна металу X) останнім часом практично стало і дорівнює в даний момент 2. Об'єм золота в одному ф'ючерсному контракті - 100 унцій. На початок

хеджування ціна спот золота становить $C_{c1}=360$ дол./унц., ціна спот металу X $C_{c1x}=180$ дол./унц., ф'ючерсна ціна золота $\Phi_1=400$ дол./унц.

а) Яке хеджування (довге чи коротке) в цьому випадку проводиться і в чому воно полягає ?

б) Навести приклад ціни спот металу X C_{c2x} і ф'ючерсної ціни золота Φ_2 при яких мало б місце ідеальне хеджування, якщо ціна спот золота $C_{c2}=370$ дол./унц.

в) Навести приклад ціни спот металу X C_{c2x} і ф'ючерсної ціни золота Φ_2 при яких мав би місце базисний ризик, якщо ціна спот золота $C_{c2}=360$ дол./унц.

г) Навести приклад ціни спот металу X C_{c2x} і ф'ючерсної ціни золота Φ_2 при яких мали б місце базисний та крос-хеджинг ризику, а результат хеджування був додатнім (ціна спот золота $C_{c2}=360$ дол./унц.).

20. Позичальник має намір через місяць отримати в банку на 3 місяці кредит в розмірі 10 млн. дол. Процентна ставка по залученню коштів на 4 місяці становить 7.275% річних, ставка по інвестуванню коштів на місяць становить 7.2% річних. Бажаючи зафіксувати ставку кредитування, клієнт укладає з банком угоду ФПС.

а) Покупцем чи продавцем ФПС виступає позичальник ?

б) Хто кому сплатить розрахункову суму, якщо на дату платежу ринкова процентна ставка перевищить форвардну процентну ставку ?

в) Визначити теоретичну форвардну процентну ставку.

г) Визначити розрахункову суму і дисконтовану розрахункову суму, якщо поточна ринкова процентна ставка на дату платежу становить 7.25%.

21. Визначити теоретичний форвардний курс долара для форвардного контракту з датою поставки через місяць, якщо курс спот продажу долара на ринку становить 5.371, процентна ставка розміщення на один місяць доларів – 15% річних, процентна ставка залучення на один місяць гривні - 60% річних.

22. Виробник кави планує через три місяці продати 20т кави. Очікуючи падіння цін на каву, він укладає форвардний контракт на продаж 20т кави через три місяці по ціні 1530 дол./т. Визначити розмір вигахів чи втрат, які понесе виробник кави, продаючи каву згідно форвардного контракту, якщо ціна спот кави на початок періоду становить 1520 дол./т, на кінець періоду (через три місяці) ціна спот кави дорівнює 1515 дол./т; 1535 дол./т.

23. Визначити форвардний курс долара згідно (9.3) та (9.4) для форвардного контракту з датою поставки через три місяці, що укладається німецьким банком, якщо німецькі марки можна залучити на три місяці під 3.26% річних, долари США можна розмістити на ринку Німеччини на три місяці під 5.53% річних, на євrorинку - під 5.41% річних. Курс спот долара до марки в день укладання контракту $K_c = 1.5076$.

24. Інвестор має намір придбати через місяць актив А. Очікуючи зростання цін на даний актив, він проводить хеджування ф'ючерсними і опціонними контрактами. Розробити стратегії хеджування опціонними і ф'ючерсними контрактами. Порівняти результати хеджування, якщо на початок періоду ціна спот активу А становила 100 гр. од., ф'ючерсна ціна активу - 105 гр. од., страйкова ціна активу, зафіксована в опціонному контракті, - 104 гр. од., премія, сплачена продавцю опціону, - 5 гр. од. На кінець періоду (через місяць)

ф'ючерсна ціна становить 109 гр. од., ціна спот активу дорівнює: а) 103 гр. од.; б) 110 гр. од.

25. Розробити стратегію хеджування опціонними контрактами для учасника ринку, що має намір через три місяці продати на ринку актив А і очікує падіння цін на цей актив. Визначити виграші-втрати від проведення операції, якщо страйкова ціна активу А дорівнює 100 гр. од., премія - 5 гр. од. Дата виконання - через три місяці. Ціна спот на дату виконання становить: а) 93 гр. од.; б) 103 гр. од.

26. У фінансового посередника є можливість провести спекулятивну угоду, яка полягає в купівлі чи продажу європейського опціону PUT чи CALL, на 1000 акцій корпорації ABC зі страйковою ціною 50 гр. од. за акцію, премією - 2 гр. од. за акцію, датою виконання через три місяці. Яку конкретну спекулятивну угоду можна провести і який спекулятивний прибуток отримати, якщо через три місяці ціна спот активу на ринку становить: а) 45 гр. од.; б) 55 гр. од.

27. Визначити виграші (втрати) власника альтернативного опціону PUT, якщо страйкові ціни базових активів А і В відповідно дорівнюють 70 гр. од., 95 гр. од., ціни спот на дату виконання опціону - 80 гр. од., 103 гр. од. Сплачена премія становить 5 гр. од.

28. Визначити виграші (втрати) власника 10 опціонів PUT, якщо страйкова ціна - 100 гр. од., премія - 3 гр. од., ринкова ціна активу в день виконання опціону: а) 95 гр. од.; б) 99 гр. од.; в) 102 гр. од.; г) 106 гр. од.

29. Корпорація А може емітувати облігації з фіксованими купонними виплатами в розмірі 10.5% річних або залучити кошти під плаваючу процентну ставку LIBOR + 0.5%. Корпорація Б може залучити кошти під фіксовану ставку k_{ϕ} або плаваючу ставку $k_{пл}$. Проаналізувати доцільність укладання угоди своп між корпораціями А, Б та визначити виграш кожної з корпорацій від проведення свопу при:

а) $k_{\phi} = 11.9\%$; $k_{пл} = \text{LIBOR} + 1.1\%$;

б) $k_{\phi} = 11.0\%$; $k_{пл} = \text{LIBOR} + 1.0\%$;

в) $k_{\phi} = 11.6\%$; $k_{пл} = \text{LIBOR} + 0.9\%$.

30. Компанія А емітувала облігації з фіксованим купоном 10.6% на суму 5 млн. доларів. На ринку зобов'язань з плаваючою ставкою вона може залучити кошти під ставку LIBOR + 1.0%. Компанія Б отримала кредит під плаваючу ставку LIBOR + 1.4% розміром 5 млн. доларів. На ринку з фіксованою ставкою вона може залучити кошти під 11.5%. Компанії приймають рішення укласти угоду своп про обмін процентними ставками, згідно якої компанія А буде виплачувати компанії Б (або банку) плаваючу процентну ставку LIBOR. Визначити процентну ставку, що надходитиме компанії А від компанії Б (або від банку) для випадків:

а) компанії А і Б отримують однакову вигоду від проведення свопу;

б) виграш компанії А на 5 б.п. перевищує виграш компанії Б;

в) посередником при проведенні свопу виступає банк; вигода банку складає 10 б.п., компанії А і Б отримують рівну вигоду.

31. Компанія А емітувала облігації в доларах США з процентними виплатами на рівні 10.5% річних. Компанія Б емітувала зобов'язання в німецьких марках з процентними виплатами на рівні 12.2% річних. Компанія А має

можливість залучити кошти під 11.8% в німецьких марках, компанія Б - під 11.7% в доларах. Компанії приймають рішення укласти валютний своп. Посередником при проведенні свопу виступає банк. Визначити процентні платежі по свопу, якщо вигода банку складає 10 б.п., компанії А і Б отримують рівну вигоду.

32. Банк Б надав кредит під плаваючу процентну ставку LIBOR + 0.7%. На ринку активів з фіксованим доходом він може придбати облігації з купонними виплатами на рівні 9.3%. Банк А має в портфелі активів облігації, що приносять 10.2% доходу і може надати кредит під ставку LIBOR + 1.0%. Компанії приймають рішення укласти угоду своп про обмін процентними ставками, згідно якої компанія Б буде виплачувати компанії А (або банку) плаваючу процентну ставку LIBOR + 0.7%. Визначити процентну ставку, що буде надходити компанії Б від компанії А (або від банку) для випадків:

- а) компанії А і Б отримують однакову вигоду від проведення свопу;
- б) виграш компанії А на 5 б.п. перевищує виграш компанії Б;
- в) посередником при проведенні свопу виступає банк; вигода банку складає 10 б.п., компанії А і Б отримують рівну вигоду.

33. Кредит в розмірі 50000 гр. од. наданий на один рік з виплатою процентів по кредиту при погашенні. Початкова процентна ставка по кредиту - 7%. Визначити поправку на інфляцію та премію за ризик неповернення при очікуваному рівні інфляції $i = 5\%$, та ризику неповернення $i_n = 3\%$.

34. Кредит в розмірі 10000 гр. од. наданий на один рік з виплатою процентів по кредиту при погашенні. Початкова процентна ставка по кредиту - 8%. Визначити процентну ставку по кредиту в умовах інфляції та ризику непогашення при очікуваному рівні інфляції $i = 4\%$, та ризику неповернення $i_n = 5\%$.

35. Ймовірність того, що очікуваний доход по портфелю знаходиться в інтервалі $[90 < R < 120]$ дорівнює 0.997. Визначити очікуваний доход та стандартне відхилення, якщо має місце нормальний розподіл ймовірностей.

36. Доходність R_i портфелю цінних паперів в кожному з чотирьох періодів відповідно становить 10%, 15%, 12%, 14%. Визначити середню арифметичну та середню геометричну процентні ставки по портфелю.

37. Визначити очікувану доходність портфелю та стандартне відхилення, якщо

$$P_i = 0.1; 0.2; 0.4; 0.2; 0.1$$

$$R_i = 10; 12; 17; 22; 24 \text{ (тис.гр.од.)}$$

(P_i - ймовірність того, що доходність портфелю буде дорівнювати R_i .)

38. Облігація з фіксованим купоном 13%, що сплачується раз на рік, буде погашена 01.02.02 за номінальною вартістю 1000 гр. од.

1) Визначити ринкову вартість облігації після сплати по ній відсотків 01.02.99, якщо доходність k_0 аналогічних облігацій, що обертаються в даний момент на ринку, становить 14%. Наступні купонні виплати по облігації будуть здійснені через рік.

2) Яку суму повинен сплатити інвестор власнику облігації при купівлі її 05.09.00, якщо останні купонні виплати відбулися 01.02.99, ринкова доходність

аналогічних облігацій, що обертаються в даний момент на ринку, становить 12%?

3) Яку доходність забезпечить облігація інвестору, якщо вона придбана 01.02.99 після сплати по ній відсотків за ринковою ціною 1015 гр. од.?

4) Чи забезпечить дана облігація інвестору доходність на рівні 13.5%, якщо придбати її за ринковою ціною 1030 гр. од. 01.02.99 після сплати по ній відсотків?

39. Визначити еластичність ціни облігації з фіксованим купоном, якщо при зростанні ринкових процентних ставок з 10% до 12%, ринкова ціна облігації змінилась з 1050 гр. од. до 1010 гр.од.

40. Позика в розмірі 10000 гр. од. надана на три місяці під 16% річних. В кінці першого місяця погашається 30% позики, в кінці другого - 30%, в кінці третього - 40% позики. Визначити тривалість позики D та проценти, сплачені за позикою, якщо проценти сплачуються щомісячно.

41. Дивіденди по акціях з постійним коефіцієнтом росту 4 роки тому становили 7 гр. од. Останні сплачені дивіденди дорівнюють 13 гр.од. Визначити очікувану доходність акції, якщо її ринкова вартість дорівнює 75 гр.од.

42. Вексель на суму $N = 50000$ гр. од. обліковується банком за три місяці до терміну його погашення. Облікова ставка банку дорівнює 15% річних. Визначити суму, сплачену банком власни-ку векселя та суму дисконту банку. Визначити скориговану облікову ставку, яка компенсуватиме банку втрати від інфляції, якщо рівень інфляції за період від дати обліку до дати погашення векселя склав 4%.

43. Який доход забезпечить інвестору купівля короткострокової дисконтної облігації 01.06.99 за ціною 92 гр. од. з послідуочим погашенням 01.12.99 по номінальній вартості 100 гр. од.? Чи зможе забезпечити інвестору більшу доходність продаж облігації 01.09.99 за ціною 96.6 гр. од.?

44. Інвестором були придбані 50 акцій по ціні 43 гр. од. за кожен. Через півроку вони були продані по ціні 44.7 гр. од. за акцію після сплати по них дивідендів в розмірі 5 гр. од. на акцію. Визначити доходність даної операції.

45. За чотири місяці до терміну погашення інвестором були придбані 20 купонних облігацій з купоном 14% за ринковою ціною 1100 гр. од. Через три місяці облігації були погашені по номінальній вартості 1000 гр. од. кожна. Визначити доходність даної операції.

46. Кредит в сумі 100000 гр. од., надається на 4 роки під 14% річних з погашенням основної суми боргу щорічно рівними частинами. Визначити суму процентів, отриманих банком від надання кредиту та платежі в погашення кредиту за всі роки.

47. Кредит в сумі 200000 гр. од. надається на 5 років під 16% річних з погашенням рівними частинами. Платежі в погашення кредиту сплачуються щорічно. Визначити частину основної суми боргу, що погашається в кожному з періодів та загальну суму процентів, отриманих банком від надання кредиту.

48. Визначити загальну та середньозважену доходність кредитних операцій за квартал, якщо протягом кварталу були надані 3 кредити: кредит в сумі 30000 гр. од. на 3 місяці під 18% річних; в сумі 50000гр. од. на два місяці під 17.5% річних; в сумі 80000 гр. од. на 1 місяць під 17% річних.

49. Залишок на рахунках “кредити, надані банком” на 01.06.99 становив 6 млн. гр. од., на 01.09.99 р. 6.3 млн. гр. од. Процентні доходи банку від надання кредитів за квартал склали 0.28 млн. гр. од. Визначити середню доходність кредитних операцій за квартал.

50. Протягом 3-х місяців з 01.04.99 р. по 01.07.99 р. на депозитний рахунок щомісячно вносились кошти в сумі $C = 1000$ гр. од. Процентна ставка протягом перших 30 днів становила 17% річних, протягом наступних 40 днів 19% річних, протягом останніх 21 днів - 19.8%. Обчислити суму нарахованих за 3 місяці процентів, якщо банком нараховується по вкладу проста ставка процентів.

51. На депозитний вклад внесено 10000 гр. од. Визначити нарощену протягом року суму, якщо нараховується складна ставка процентів, проценти нараховуються раз на квартал. Процентна ставка (в річних) за 1 - 4 квартали відповідно дорівнює: $k_1 = 15\%$, $k_2 = 16.5\%$, $k_3 = 17.2\%$, $k_4 = 17.3\%$.

52. Визначити нарощену суму та проценти по фінансовій ренті, якщо внески в сумі 5000 гр. од. вносились щорічно протягом 5-ти років, процентна ставка по ренті становить $k = 14\%$ річних.

53. Депозитний сертифікат, номінал якого 100000 гр. од., термін обігу - 45 днів, придбаний на ринку по ціні 102950 гр. од. за 15 днів до погашення. Визначити суму, яку отримає власник сертифікату при погашенні, а також очікувану доходність, якщо процентна ставка по сертифікату становить 15% річних.

54. Ринкова вартість портфелю на початок першого періоду становить 100 тис. гр.од., на кінець 1-го періоду - 150 тис.гр.од., на кінець 2-го - 50 тис.гр.од., на кінець 3-го - 200 тис.гр.од. Визначити доходність портфелю в кожному з періодів і середню арифметичну процентну ставку.

55. Безризикова процентна ставка становить 7%, середня ринкова ставка дорівнює 11%. Визначити необхідну ставку доходу за акціями, якщо коефіцієнт β корпорації дорівнює 1.2.

56. Доходність портфелю в кожному з 4-х періодів становить:

період	1	2	3	4
R_i	10%	15%	12%	14%

Визначити середню арифметичну та середню геометричну процентні ставки.

57. Доходність портфелю в кожному з 3-х періодів становить:

період	1	2	3
R_i	10%	16%	12%

Визначити ринкову вартість портфелю по періодах, якщо на початок 1-го періоду ринкова вартість портфелю становить 200 тис. гр. од..

58. Брокер має дві заявки на купівлю акцій корпорації А: “стоп”-заявку та лімітну “стоп”-заявку. Буферна ціна в обох заявках однакова і дорівнює 20 гр. од. за акцію. Гранична ціна для ліміної “стоп”-заявки становить 18 гр. од. Які заявки і по якій ціні будуть виконані у випадках: зниження ціни акції до 17 гр. од.; до 19 гр. од.; підвищення ціни до 21 гр. од.?

59. В купівлю 500 акцій по ціні 40\$ інвестор вкладає 50% власних коштів і 50% коштів, позичених під 12.4% річних. Комісійні брокера складають 60\$.

Через 2 місяці інвестор продає акції по ціні 42\$. Визначити прибуток інвестора від проведення даної операції.

60. Поточна ринкова ціна дисконтної облигації дорівнює 983\$. Очікуючи падіння процентних ставок на ринку, спекулянт купує 50 облигацій. Через місяць він закриває свою початкову позицію, продаючи облигації на ринку. Визначити прибуток (збиток) від проведення даної операції, якщо ціна облигації через місяць становить 985\$, 981.5\$.

61. Активи банку: готівка 5 млн. гр. од., облигації - 200 млн. гр.од. (коефіцієнт ризику 20%), кредити - 600 млн. гр. од. (коефіцієнт ризику 100%). Власний капітал банку - 60 млн. гр. од. Чи відповідає він вимозі (8%) щодо достатності капіталу?

62. 70% загального обсягу кредитів, наданих банком, становлять стандартні кредити, 15% - кредити під контролем, 10% - сумнівні кредити, 5% - безнадійні.

а) Який процент від загального обсягу наданих кредитів становлять резерви для відшкодування можливих втрат по позиках, якщо вони сформовані у відповідності з законодавством?

б) В скільки разів необхідно збільшити суму резервів, якщо в результаті переоцінки кредитів сумнівні кредити перейшли в категорію безнадійних?

63. Активи банку складають:

Активи	Сума (млн.)	Коефіцієнт ризик
Готівка та прирівнені до неї кошти	100	0%
Державні боргові зобов'язання	150	0%
Муніципальні облигації	40	20%
Кредити	650	100%
Основні засоби та інші активи	60	100%

а) Якими повинні бути мінімальні розміри основного та додаткового капіталу банку, щоб виконувались нормативи достатності капіталу?

б) Які висновки можна зробити про достатність капіталу банку, якщо основний капітал банку становить 34 млн. гр. од., додатковий - 38 млн. гр. од.?

64. Дебіторська заборгованість підприємства становить 500 тис. гр. од. Причому 7% заборгованості становить прострочена дебіторська заборгованість. Який максимальний розмір кредиту може бути наданий даному підприємству під його дебіторську заборгованість?

65. В кредитному портфелі банку 40% обсягу кредитів, надані позичальникам 1-го класу, 35% - позичальникам 2-го класу, 25% - позичальникам 3-го класу. Ризики неповернення для цих класів відповідно 0%, 0.5%, 1%. Яким є ризик неповернення по кредитному портфелю банку? (Для розрахунку використати середньозважену величину ризику).

66. Оцінити процентні ставки по короткострокових кредитах, наданих позичальникам 2-го і 3-го класу (ризики неповернення відповідно 0.5%, 1%), якщо вартість фінансування для банку становить 9.76%, операційні витрати становлять 0.98% від суми кредиту, банківська маржа встановлена на рівні 1%. Якою буде різниця між даними процентними ставками?

67. Фінансова звітність банку на початок та на кінець періоду має вигляд:

Баланс комерційного банку (в млн. гр. од.)

Активи	1999	2000	Зобов'язання та капітал	1999	2000
Готівкові кошти	1	1.1	Коррахунки банків	5	4
Коррахунки в інших банках	3	5	Кошти до запитання	25	30
Кредити, надані Банкам	16	20	Кредити, отримані від банків	20	25
Цінні папери	25	28.3	Строкові депозити	70	71
Кредити	88	92	Цінні папери власного боргу	10	14.4
Резерв під кредити	2	2.5	Субординований борг	3	3
Основні засоби	5	5.3	Статутний капітал	5.1	5.8
Знос	1	1.2	Загальні резерви	1.2	1.3
Інші активи	5	7	Нерозподілений прибуток	0.7	0.5
Всього:	140	155	Всього:	140	155

Звіт про прибутки та збитки банку (в млн. гр. од.)

Доходи		Витрати	
Процентні доходи за кредитами	5.5	Процентні витрати за залуч. коштами	3.3
Процентні доходи за ЦП	1.2	Процентні витрати за ЦП влас. боргу	0.3
Інші процентні доходи	0.5	Інші процентні витрати	0.3
Комісійні доходи	1.1	Комісійні витрати	0.3
Прибутки від торгівлі ЦП	0.5	Витрати на утримання персоналу	1.8
Прибутки від торгівлі валютою	0.1	Відрахування в резерви	0.5
Інші доходи	0.1	Інші витрати	1.1
Прибуток до оподаткування	1.4		
Чистий прибуток			

За даними фінансової звітності:

а) Розрахувати показники достатності капіталу на початок та на кінець періоду. Які зміни відбулися в структурі капіталу?

б) Проаналізувати структуру доходів та витрат банку. Розрахувати чисту процентну маржу.

в) Проаналізувати якість активів банку на початок та на кінець періоду. Чи достатні резерви сформовані банком для покриття можливих втрат по позиках, якщо по 10% наданих банком кредитів проценти не сплачуються більше 90 днів.?

г) Оцінити ліквідність банку на початок та на кінець періоду. Позитивні чи негативні зміни в ліквідності відбулися протягом періоду?

д) Розрахувати показники ROA та ROE. Порівняти їх з середніми значеннями показників прибутковості для західних банків.

68. Оцінити кредитоспроможність підприємств “А” і “Б”. Якому з них треба надати перевагу при наданні кредиту?

Баланси підприємств А, Б (в тис. гр. од.)

Активи	А	Б	Пасиви	А	Б
Основні засоби	450	450	Акціонерний капітал	400	400
Нематеріальні активи	70	140	Нерозподілений прибуток	90	40
ТМЗ	320	200	Кредиторська заборгов.	120	150
Дебіторська заборгов.	100	140	Інші поточні зобов'язан.	200	250
Готівка	50	60	Довгострокові кредити	180	150
Всього:	990	990	Всього:	990	990

69. Розрахувати на основі базової ставки процентні ставки по короткостроковому та довгостроковому кредитах, якщо базова ставка дорівнює 10.2%, ризик неповернення становить 2%, премія за ризик, пов'язаний з часом дорівнює 0.4%.

70. Підприємства “А” і “Б” реалізують продукцію на умовах комерційного кредиту. Порівняти виручку від реалізації в кредит підприємств “А” і “Б”, якщо обсяги реалізації і ціна реалізації продукції однакові для обох підприємств.

1) Умови комерційного кредиту для підприємства “А”: “2/10 net 30”, 65% покупців здійснюють оплату протягом перших 10 днів, 35% - в період з 10 до 30 днів.

2) Умови кредитування для підприємства “Б”: “3/15 net 45”, 60% покупців здійснюють оплату протягом перших 15 днів, 40% - в період з 15 до 45 днів.

6. Список рекомендованих джерел

6.1. Законодавчі та нормативні акти

1. Про приватизаційні папери, ВР України, Закон № 2173-ХІІ від 06.03.92.
2. Про цінні папери і фондову біржу, ВР України, Закон № 1201-ХІІ від 18.06.91
3. Про підприємства в Україні, ВР УРСР, Закон № 887-ХІІ від 27.03.91.
4. Про господарські товариства, ВР України, Закон № 1576-ХІІ від 19.09.91.
5. Про банки і банківську діяльність, ВР України, Закон № 872-ХІІ від 20.03.91.
6. Про страхування, ВР України, Закон № 85/96-ВР від 07.03.96.
7. Про довірчі товариства, КМ України, Декрет КМ № 23-93 від 17.03.93.
8. Правила виготовлення і використання вексельних бланків, затв. Постановою КМУ і НБУ № 528 від 10.09.92.
9. Положення про операції банків з вексями, затв. Постановою Правління НБУ № 258 від 28.05.99.
10. Порядок застосування векселів Державного казначейства. Затв. Постановою КМУ №689 від 27.06.1996 р.
11. Положення про переказний і простий вексель, ЦВК СРСР, РНК СРСР, Постанова № 104/1341 від 07.08.1937 (Відповідно до постанови КМУ і НБУ № 528 від 10.09.92.).
12. Про випуск облігацій внутрішньої державної позики 1995року, Постанова КМУ № 586 від 23.08.94.
13. Про випуск дисконтних облігацій внутрішньої державної позики 1996 року, Постанова КМУ № 469 від 29.04.96.
14. Про тимчасовий порядок формування комерційними банками фонду страхування вкладів фізичних осіб, Постанова Правління НБУ № 125 від 28.05.96.
15. Про випуск облігацій внутрішньої державної ощадної позики, Постанова КМУ № 138 від 05.02.97.
16. Положення про порядок випуску та обігу облігацій місцевих позик, затв. Рішенням ДКЦПФР № 48 від 13.10.97.
17. Тимчасові положення про порядок реєстрації випуску цінних паперів та інформації про їх випуск, ДКЦПФР, Наказ, Положення № 210 від 20.09.96.
18. Правила проведення торгів у секції термінового ринку УМВБ, затв. Біржовим Комітетом УМВБ прот. № 33 від 17.10.97р.
19. Про впровадження пластикових карток міжнародних платіжних систем у розрахунках за товари, надані послуги та при видачі готівки, НБУ, Постанова, Положення № 37 від 24.02.97.
20. Положення про порядок формування і використання резерву для відшкодування можливих втрат за позиками комерційних банків, затв. Постановою Правління НБУ № 323. від 29.09.97.
21. Інструкція про порядок регулювання та аналіз діяльності комерційних банків, затв. Постановою НБУ № 141 від 14.04.98.
22. Положення про структуру системи банківського нагляду Національного банку України та його повноваження щодо адекватного реагування на порушення в діяльності комерційних банків, затв. Постановою Правління НБУ № 380 від 17.11.97.

23. Положення про порядки реєстрації випуску інвестиційних сертифікатів інвестиційного фонду та інвестиційної компанії та інформації про їх випуск, затв. Рішенням ДКЦПФР № 8 від 15.01.98.
24. Положення про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії затв. Указом Президента України від 19.02.94 року № 55/94.
25. Положення про порядок оцінки вартості чистих активів інвестиційних фондів і взаємних фондів інвестиційних компаній, затв. Рішенням ДКЦПФР № 30/1 від 07.10.97.
26. Інструкція про порядок регулювання та аналіз діяльності комерційних банків, затв. Постановою НБУ № 141 від 14.04.98.
27. Положення про порядок формування і використання резерву для відшкодування можливих втрат за позиками комерційних банків, затв. Постановою Правління НБУ № 323. від 29.09.97.
28. Про систему валютного регулювання і валютного контролю, Декрет КМУ № 15-93 від 19.02.93.
29. Правила здійснення операцій на міжбанківському валютному ринку України, затв. Постановою Правління НБУ №127 від 18.03.99.
30. Правила переказу іноземної валюти за межі України за рахунок особистих коштів фізичних осіб - резидентів і нерезидентів, Додаток № 6 до Постанови Правління НБУ від 23.09.96 р. № 245.
31. Правила використання готівкової іноземної валюти на території України, затв. Постановою Правління НБУ № 119 від 26.03.98.
32. Про введення обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті на користь резидентів - юридичних осіб, Постанова Правління НБУ № 349 від 04.09.98.
33. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті. ВР України, Закон № 185/94-ВР від 23.09.94.
34. Положення про пункти обміну іноземної валюти, затв. Пост. Правління НБУ № 129 від 07.07.94.
35. Правила прийому в члени Української Міжбанківської Валютної Біржі, Затв. Біржовим Комітетом УМВБ 13.09.93 р. Прот. № 3.
36. Порядок видачі дозволу на здійснення діяльності по випуску та обігу цінних паперів, як виключної діяльності. ДКЦПФР, Наказ, Порядок № 203-а від 13.09.96.
37. Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні. ВР України, Закон № 710/97-ВР від 10.12.97.
38. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні. ВР України, Закон № 448/96-ВР від 30.10.96.
39. Положення про Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку, затв. Указом Президента України №142/97 від 14.02.97.
40. Про організаційно оформлені позабіржові торговельно-інформаційні системи. Положення ДКЦПФР № 328 від 23.12.96.

6.2. Літературні джерела

1. Биржевое дело, Под ред. В. А. Галанова, А. И. Басова. - М.: “Финансы и статистика”, 1998.
2. Балабанов И.Т. Валютные операции. - М.: Финансы и статистика, 1993.
3. Биржевая деятельность. Под ред. А.Г. Грязновой, - М., 1995.

4. Боринець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини.- К.: Знання, 1999.
 5. Брігхем Є. Ф. Основи фінансового менеджменту. - К.: “Молодь”, 1997.
 6. Банковское дело, Под ред. О.И.Лаврушина, Москва, “Финансы и статистика”, 1998.
 7. Буренин А. Н. Рынки производных финансовых инструментов. - М.: ИНФРА - М, 1996.
 8. Губський Б. В. Біржові технології ринку. - К.: Наук. думка, 1997.
 9. Долан Э. Дж. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика. С-Петербург.: Санкт-Петербург оркестр, 1994.
 10. Кредитование, Под ред. М. А. Гольцберга. - К.: Торгово-издательское бюро ВНУ, 1994.
 11. Мак Нотон. Банковские учреждения в развивающихся странах. - Вашингтон, Д. С.: Всемирный банк, 1994.
 12. Миркин Я. М. Ценные бумаги и фондовый рынок. - М.: Перспектива, 1995.
 13. Нікбахт Е., Гроппеллі А. Фінанси. - К.: ВіК, Глобус, 1992.
 14. Опарін В.М. “Фінанси” (загальна теорія), навч. посібник, К., Видавництво КНЕУ, 1999.
 15. Пискулов Д. Ю. Теория и практика валютного дилинга. - М.: ИНФРА-М, 1995.
 16. Платонова И. Н. Валютный рынок и валютное регулирование. - М.: 1996.
 17. Пебро М. Международные экономические, валютные и финансовые отношения: Пер. с фр. - М.: Прогресс: Универс, 1994.
 18. Пискунов П. Ю. Теория и практика валютного дилинга. - М.: Перспектива, 1995.
 19. Рубцов Б. Д. Зарубежные фондовые рынки: инструменты, структура, механизм функционирования, - М.: Финансы и статистика, 1996.
 20. Роуз П. С. Банковский менеджмент. - М.: Дело, 1997.
 21. Синки Дж. Ф. Управление финансами в коммерческих банках.- М.: Catallaxy, 1994.
 22. Самуэльсон Пол А., Нордхаус Вильям Д. Экономика. - М.: Бином - КноРус, 1999.
 23. Фондовый рынок України: Навч. посібник. / Керівник авт. кол. В. В. Оскольський. - К.: УФБ, Скарбниця, 1994.
 24. Фредерік С. Мишкін. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків. - К.: Основи, 1998.
 25. Финансовое управление компанией, Под ред. Е. В. Кузнецовой. - М.: Фонд “Правовая культура”, 1996.
 26. Хэррис Д. М. Международные финансы: Пер. с англ. - М.: Филинь, 1996.
 27. Черкасов Е. Н. Финансовый анализ в коммерческом банке. - М.: Инфра-М, 1995.
 28. Шарп У., Александер Г., Бэйли Дж. Инвестиции: Пер. с англ. - М.: ИНФРА - М, 1997.
- Ющенко В., Міщенко В. Управління валютними ризиками. - К.: Знання, 1998.